

Historisch portret

Tibetaanse Spaniel

De hond van het dak van de wereld

Portret van een Tibetaanse Spaniel (1915) door Florence Jay.

In oude geschriften, documenten en boeken of op prenten en schilderijen is de geschiedenis van honden vastgelegd. En dan vooral het werk dat ze doen. Meegaan op jacht, het drijven en hoeden van een kudde, het bewaken van huis en hof en het gezelschap houden van de mens. Elke maand gunt *Onze Hond* de lezer een inblikje in de rijke historie van een rashond. Deze maand: de Tibetaanse Spaniel.

Tibetaans meisje met Tibetaanse Spaniel. Aquarel van Ting Zhao.

Engelse kynologische auteurs wisten vroeger vaak niet wat ze moesten schrijven over de Tibetaanse Spaniel. Vero Shaw, wereldwijd bekend van *The Illustrated Book of the Dog* (1881), heeft wel van "een dwerghond uit China, die lijkt op een Mopshond" gehoord maar zag er nooit een. Soms kom je vreemde teksten tegen, zoals in Hutchinson's Dog Encyclopaedia: "De rasstandaard kan in weinig woorden worden samengevat, namelijk een Pekingees bij wie iets verkeerd is gegaan."

Oorsprong

De oorsprong van de Tibetaanse Spaniel ligt in Tibet. Een land ingeklemd tussen China, Nepal, Bhutan, Myanmar en India. In deze afgelegen regio's ontwikkelen zich ook andere kleine hondenrassen, zoals onder andere de Tibetaanse Terrier, Lhasa Apso en de Shih Tzu. Op oude afbeeldingen en foto's, zeker van pups en jonge honden, worden deze rassen regelmatig door elkaar gehaald. Vooral de Tibetaanse Spaniel en de 'ouderwetse' Pekingees lijken erg op elkaar. Ook de Japanse Spaniel (Chin) hoort in dit rijtje thuis; China is zijn land van herkomst en er zijn aanwijzingen dat de voorouders van dit ras ook verwant zijn aan de Pekingees, de Shih Tzu, de Lhasa Apso en de Tibetaanse Spaniel.

Broer en zus Garpon en Potala van Mr. en Mrs. Hawkins. Geboren 1941 en in 1946 gefotografeerd.

Ch. Malia Valentine, gefokt door Lynne Short en eigendom van Carol en Roger Almond heeft 33 CC's gewonnen.

Monniken en kloosters

Welk boek je ook raadpleegt of welke website je opent, de geschiedenis van de Tibetaanse Spaniel begint stevast met de vermelding dat dit ras in Tibet een rol speelt in Boeddhistische kloosters. De Tibetaanse adel schenkt de mooiste hondjes aan monniken in de honderden kloosters, die ze op hun beurt cadeau doen aan voorname bezoekers. De 14de Dalai Lama is een groot liefhebber van de Tibetaanse hondenrassen. Hij doet ze cadeau aan geestelijke en wereldlijke leiders. In hoeverre deze 'kloosterhondjes' zuiver werden gefokt, is de vraag. Men noemt ze 'Jemtse Apso', dat zoveel betekent als 'geschoren Apso'. Behalve als waak- en gezelschapshondje, wordt de Tibetaanse Spaniel getraind om de gebedsmolens te laten draaien. In zo'n molentje zitten rollen papier, waarop duizenden gebeden zijn geschreven. Door de gebedsmolens rond te draaien, sturen Boeddhisten hun gebeden de wereld in.

TIBETAANSE SPANIEL

Gebruik: vroeger waak- en gezelschapshondje; nu huishond en showhond
 Rasgroep: 9 (Gezelschapshonden)
 Rasverenigingen Nederland:
www.pekingees-en-dwergspanielclub.nl en
www.eerstegezelschapshondenclub.nl.

De Zwitserse kynoloog dr. Hans Räber was van mening dat kleine(re) Aziatische rassen, zoals de Tibetaanse Spaniel, Lhasa Apso, Shih Tzu, Leeuw hondje, Tibetaanse Terrier en de Pekingesepaleishond (de latere Pekingees), afstammen van een en hetzelfde hondje dat op de hoogvlaktes in het Himalaya gebergte leeft. Dankzij de geïsoleerde ligging van de kloosters ontwikkelden zich al heel vroeg – sommige bronnen noemen de 7de eeuw – verschillende types. Vanuit Tibet werden Tibetaanse Spaniels

NAMEN DIE NIET ONVERMELD MOGEN BLIJVEN

VERENIGD KONINKRIJK

- In 1905 nam de Britse generaal Frank Wormald een rood-bonte Tibetaanse Spaniel vanuit Tibet mee naar Engeland. Het teefje, Llassa, wordt 18 jaar oud! De Engelse kunstenaar Florence Jay maakte in 1915 een portret van Llassa (zie afbeelding).
- Mrs. Alice McLaren Morrison (1865-1952) was een fameus katten- en hondenfokster. Ze bracht Tibetaanse Spaniels mee vanuit India en stelde ze in Engeland tentoon. Haar reu Yezo is de eerste Tibetaanse Spaniel die werd ingeschreven op Crufts, en de vaderhond van het eerste in Engeland geregistreerde nest (Yezo x Sikkim).
- Dr. Agnes Greig, in India werkzaam als arts en missionaris, stuurde Tibetaanse Spaniels, Tibetaanse Terriers en Lhasa Apso's naar haar moeder Nancy in Engeland (kennel of Ladkok).
- Sir Edward en Lady Wakefield komen in 1946 vanuit Punjab terug naar Engeland met hondjes Lama en Dolma, gekregen van de Maharadja van Sikkim. Twee andere in 1941 geboren Tibetaanse Spaniels, broer en zus Garpon en Potala, worden meegebracht door kolonel Hawkins. Deze vier hondjes vormen de kern van de fokkerij vanaf het midden van de 20ste eeuw

NEDERLAND

- De heer Post (van Tibets Stam) importeert uit Engeland de reu Witneylea Dmar-Pa en het teefje Amcross Sophi, die de ouders worden van Su Cheng van Tibets Stam, een reutje dat in diverse landen de kampioenstitel wint en in 1976 Wereldkampioen wordt.
- In de jaren zeventig en tachtig krijgt mevrouw C. van den Boom met haar kennel Fanfare internationale bekendheid.
- Ria Kavelaars (van 't Burgstse Hof) fokt en importeert een fors aantal kampioenen; haar eerste teefje Tenzing Gus Po komt uit Denemarken.
- Bij Marjolein Dirckx-van Schoonhoven (Cintamani) is het teefje Surprise Surprise van 't Burgstse Hof een van haar internationale kampioenen.
- Bep Dürr-Verboom fokt sinds 1992 met als kennelnaam Pul-i-Khumri en importeert uit Engeland en Zwitserland.
- De kennel Dedicated to (Sandra en Maria Ottens) importeert uit Zweden, Australië en Finland.
- Kennel Het Zwaard van Ineke en Aad Zwaartman. Ineke Zwaartman-Pinster is behalve fokker, exposant en keurmeester ook de auteur van het boek *De Tibetaanse Spaniel op Nederlandse bodem*. Veertig jaar Tibetaanse Spaniels in Nederland. Een must voor de liefhebber!

naar de hoofdstad – Peking, China – gebracht, waar ze als huisdier in het keizerlijk paleis van de Qing dynastie (1644-1912) leefden. Daaraan danken ze hun namen 'paleishond' en 'hofhond'. Af en toe wordt er in nesten van de Lhasa Apso een 'Prapso' geboren. Kortharige hondjes, die sterk lijken op de

Tibetaanse Spaniel; een aanwijzing voor een oude verwantschap tussen de Tibetaanse Spaniel en de Lhasa Apso. Prapso betekent: *perhaps an Apso*.

Tibetaanse Spaniels naar Europa

Van 1858 tot 1947 was India onderdeel van het Britse Rijk. Kort voor de overgang van de 19e naar de 20ste eeuw komen de Tibetaanse Spaniels naar Europa. Engelse militairen, in India gelegerd, nemen ze mee terug naar huis. De Britse marine zou in 1895 een Tibetaanse Spaniel vanuit India naar het Verenigd Koninkrijk hebben verscheept. Andere bronnen melden dat dit vanuit Hong Kong gebeurde. Het hondje zou Ching hebben geheten en in 1908 zijn overleden. De vacht was glanzend rood met opvallende manen, en Ching gedroeg zich terughoudend ten opzichte van vreemden. Tot aan de jaren dertig van de 20ste eeuw heerst er in Engeland verwarring over het uiterlijk van de Tibetaanse rassen. Soms worden de Lhasa Apso, de Shih Tzu en de Tibetaanse Spaniel in één klas gekeurd. Het teefje Doma of Ladkok, een hondje met een rode vacht, stond model voor de rasstandaard van de Tibetaanse Spaniel.

Tibetaanse Spaniels in 1898, geschilderd door Maud Earl (1863-1943). Dit schilderij toont drie van de vele kleurvariëteiten.

*Edwina
Wynyard met
twee door
haar moeder
Ann Lindsay
gefokte
honden.*

Rasstandaard en rasvereniging

Zoals bij zoveel hondenrassen het geval is, werden de twee wereldoorlogen ook de Tibetaanse Spaniel bijna funest. Op diverse momenten in de geschiedenis staat het ras op het punt van uitsterven. In de jaren tussen de beide wereldoorlogen discussiëren Engelse fokkers hartstochtelijk over de vraag of de Tibetaanse Spaniel al dan niet rechtopstaande oren moet hebben. Een gevolg hiervan is de oprichting (1934) van de Tibetan Breeds Association. In hetzelfde jaar worden de rasstandaards voor de Tibetaanse Spaniel, Lhasa Apso, Tibetaanse Terrier en Tibetaanse Mastiff opgesteld. Merkwaardig genoeg wordt de Shih Tzu wel als apart ras geclasificeerd, maar treedt niet toe tot de Association. In de jaren vijftig is het ras groot genoeg voor een

eigen rasvereniging: de Tibetan Spaniel Association behartigt nu de belangen van de hond van 'het dak van de wereld'. De Fédération Cynologique Internationale (FCI) heeft de Tibetaanse Spaniel in 1961 erkend. Als land van herkomst wordt Tibet (China) vermeld, Groot-Brittannië als land van patronage (beschermheerschap). ■

BEELDMATERIAAL BIJ DIT ARTIKEL

Alle pogingen zijn in het werk gesteld om namen van fotografen/illustratoren van het beeldmateriaal te achterhalen. Dit is niet altijd gelukt. Wie recht op afbeeldingen meent te hebben, kan contact opnemen met de auteur: horter@tiscali.nl.